

na svojo postransko službo. A ne samo učitelju, tudi staršem naših učencev je bil četrtek povšeč. Mnogokrat se primeri, da potrebujejo otroka ves dan doma, ali ga žele vzeti na pot s seboj itd. Za šolo vneti in vestni starši so doslej vedno računali s tem dnevom. Z uvedbo nerazdeljenega pouka v naše šole pa bi učiteljstvo nekako »posili« odgrizlo ta dan sebi in staršem. Izvestno in brez dvoma pa je tudi otrok sam neizmerno vesel prostega dneva, posebno če je grda pot in nevšečno vreme.

Tudi se otroci ne odtujijo sedaj bogve kako domu in delu, če pridejo šole popoldne domov. Ta trditev se mi zdi jalova, hvalospevi pa, ki se v tej točki že anticipando pojo nerazdeljenemu pouku, so močno pretirani. V slučaju, da se ta uvede, bi imeli otroci mnogo več prilike priti med delavce na polju in ostati med njimi. Doslej smo se često hudovali nad izprijenostjo, časih tudi nad zlobnostjo dotičnih učencev, ki so bili čez poletje oproščeni. Navadno umejo taki okužiti svojo okolico. Njih nelepe lastnosti smo pripisovali na rovaš občevanju z delavci. Bodisi kakorkoli, dejstvo je, da naši delavci ne premislijo vselej, kar smejo in česar ne smejo govoriti, ter da često sadijo jako nečedne »rožice«, katerih pravtako nečedni vonj je pravi strup za nedolžna otroška srca. Možnost pohujšanja in demoralizovanja naših učencev se torej poveča, čim se začno splošno uporabljati kot delavci, in s tem se otežkoči tudi delo vzgojiteljev-učiteljev ter more postati sčasoma celo iluzorično, zakaj večina naredi vedno večji efekt kakor pozameznik, in večina, ki bi pokvarila naše delo, bi bili ravno oni nepoklicani, prodirajoči elementi v domačem krogu. Sedaj otrok popoldne, prišedši iz šole, navadno pase, in s tem je njegovo delo opravljeno.

Gnalo me je srce, da sem zbral te pomisleke proti nerazdeljenemu pouku z namenom, objaviti jih našemu učiteljstvu. Nisem jih hotel niti namerjaval izčrpati, dalo bi se navesti še marsikaj. A dovolj bodi to! Rad se oklenem z vso vnemo vsake dobre nove reči, ako obeta donesti našemu stanu kakršnihkoli koristi, oziroma olajšav, a glede te novotarije mi polnijo doslej dušo upravičeni dvomi. Vem tudi, da moje mnenje ni merodajno in se morda ne bo niti mnogo upoštevalo, a hotel sem svoje tovariše in tovarišice s temi vrsticami opozoriti le na mnoge nedostatke in pomanjklivosti nerazdeljenega pouka, da jih temeljito in vsestransko pretehtajo in presodijo ter vzporedijo s prednostmi, preden se definitivno odločijo in zavzamejo splošno za uvedbo takega pouka v naše šole. Ker se tiče mojega osebnega mnenja, pa sem in ostanem nerazdeljenemu pouku kontra dokler se mi njega vrline ne dokažejo s trdnimi razlogi kakor dosedaj!

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca mal. travna 1906 K 67.413.69.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Učiteljevo delovanje izven šole.

Tovariš Mihael Kabaj je poročal na občnem zborovanju logaškega učiteljskega društva:

V človeški družbi imamo razne stanove, ki se bavijo s svojim poklicem, da jim je možno živeti. Kdor je veščak, razumnik ali strokovnjak svojega poklica, se bavi edino s tem kar dobro zna ali razume, v stroke drugih stanov se ne vtika. Vojaški stan na pr. se bavi z raznovrstnimi vojaškimi zadevami, v civilne strokovne zadeve se pa ne vtika. Duhovski stan se bavi z dušnim pastirstvom in odgojo, v stroko drugih stanov se pravi duhovniki ne vtikajo. Pri raznih kategorijah uradniškega stanu opazujemo ravno isto. Isto opazamo med obrtniki, trgovci in drugimi stanovi, edina izjema je z našim učiteljskim stanom. Učitelj se mora pripravljati s posebno odgojo na svoj poklic. Ko nastopi službo, potrebuje vedno nadaljne izobrazbe, če noče zastati ali nazadovati. Izkušnje pri pouku, odgoji in vestni pripravi ga čedalje bolj modrijo, vežbajo in urijo, da postane polagoma veščak svoje stroke, s katero bi moral kakor drugi stanovi živeti, a žalibože, pri nas mora pedagog, veščak sam in z družino vred stradati. Mi smo izjema izmed vseh stanov, seči moramo v stroko ali delo drugih stanov, če hočemo primerno živeti; poprijeti se moramo po dokončanem trdopolnem šolskem pouku izven šole drugih del, ker nam nedostaja kruha. Drugi stanovi se lahko pospno s pridnostjo do boljših dohodkov, pri nas pa tega ni, v najboljšem slučaju dobiš kos papirja v priznanje in pohvalo vestnega in uspešnega delovanja. Ne čudimo se, da šolstvo ne napreduje tako, kakor bi lahko napredovalo, čuditi se pa moramo, da pri teh razmerah še uspeva v splošno zadovoljnost. Človeštvo ravna z našim stanom, rekel bi, nekako »razvajeno«. Naše težavno in silno važno delovanje se ne upošteva tako kakor bi se moralo upoštevati, zato vidimo in opazujemo velike površnosti, zanemarjenosti in prezirljivosti našega stanu med narodom, razumništvom in v zakonodajstvu. Prva in kardinalna točka za vsak stan je kruh ali obstanek — in tega nedostaja pri nas v obilni meri. Kjer ni kruha, ni zadovoljnosti; kjer ni zadovoljnosti, ni veselja do poklica; kjer ni veselja do poklica, tam vlada površnost in neuspehi. Od nas se zahteva pri največjem pomanjkanju kruha čedalje več, a nihče ne vpraša in se ne meni za to, ako je mogoče pri sedanjih razmerah temu zadostiti ali ne. Zlasti na deželi mora biti učitelj za vse uporabljen. Poleg šole in šolskega vrta, kjer ima več kakor dovolj dela, ako hoče zadostiti vsem terjatvam, mora biti tudi orglavec, in sicer boljkomogoče za malo plačo, kjer je lepa plača, ga ne potrebujejo, tam je izšolan organist. Ako bi se učitelj ustavljal temu naporu in tlačanstvu, je v očeh ljudstva ničvreden, nesposoben — obrekujejo ga in celo preganjajo, na sposobnost v šoli se ne ozirajo pri tem prav nič.

Zlasti na deželi v malih občinah je vzdrževanje občinskega tajnika draga stvar. Kmet se kmalu spomni, da bi bil učitelj najcenejši. Zaradi bede prevzame ta za sramotno plačo ogromno tajniško delo. Hočeš — nočeš — moraš — učitelj zastopa na deželi navadno tri službe: učiteljsko, orglarsko in tajniško. Ako bi to bilo dovolj, naj bi že bilo, a poleg teh mora biti navadno na mnogih krajih tudi brezplačni pevodja, sotrudnik, če ne že načelnik mlekarne, požarne brambe, član ali tajnik kakega društva itd. Ni čuda, da se pri tolikih poslih zanemarja poglavitno — šola in odgoja. Fizične moči učiteljeve ne morejo biti kos tolikemu naporu